


**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**  
**КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ Й ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ІМЕНІ ПРОФ.Є.ПЕТУХОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО  
на засіданні кафедри педагогіки, психології та  
освітнього менеджменту імені проф.Є.Петухова  
протокол № 1 від 25.08.2021 р.  
завідувачка кафедри

 (Людмила ПЕРМІНОВА)

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ОК 4)**  
**МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти  
Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки  
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Херсон 2021

<b>Назва освітньої компоненти</b>	Педагогіка і психологія вищої школи
<b>Викладач (і)</b>	Пермінова Людмила Аркадіївна
<b>Посилання на сайт</b>	<a href="https://www.kspu.edu/About/Faculty/FElementaryEdu/ChairPedagPsychology.aspx">https://www.kspu.edu/About/Faculty/FElementaryEdu/ChairPedagPsychology.aspx</a>
<b>Контактний тел..</b>	+380997372033
<b>Е-mail викладача:</b>	<a href="mailto:perminova@i.ua">perminova@i.ua</a>
<b>Графік консультацій</b>	Понеділок, 15.00

### **Анотація до курсу**

Інтеграція освітньої галузі України до Європейського освітнього простору спрямовує педагогічну спільноту переосмислити ті ґрунтовні реформи ЗВО, як то впровадження інноваційних форм, методів, технологій навчання згідно з психолого-пдагогічними науковими досягненнями. Організація науково-педагогічної роботи й діяльності здійснюється на відповідних методологічних засадах: принципах, підходах тощо. Отже, майбутній доктор філософії повинен для успішного вирішення поставлених перед ним завдань опанувати методологію педагогічної науки та діяльності. Освітня компонента «Методологія та методи педагогічних досліджень» спрямована на формування у аспірантів цілісного й системного розуміння психолого-педагогічних проблем у галузі 01 Освіта/Педагогіка.

Дисципліна «Методологія та методи педагогічних досліджень», яка викладається в I семестрі в обсязі 3 кредитів (90 годин) (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Інтеграція освітньої галузі України до Європейського освітнього простору вимагає ґрунтовних реформ у вищій школі; впровадження інноваційних форм, методів, технологій навчання згідно з найновішими науковими досягненнями. Організація науково-педагогічної роботи й діяльності здійснюється на відповідних методологічних засадах: принципах, підходах тощо. Отже, майбутній доктор філософії повинен для успішного вирішення поставлених перед ним завдань опанувати методологію педагогічної науки та діяльності.

Дисципліна спрямована на формування у майбутніх докторів філософії цілісного й системного розуміння психолого-педагогічних проблем дослідження; пізнання психологічних закономірностей і умов ефективності процесу професійно-педагогічної освіти у вищій школі; забезпечення засвоєння методологічних основ організації науково-педагогічного дослідження.

Навчальна дисципліна передбачає ознайомлення студентів з раціональним поєднанням теоретичних знань з умінням застосовувати їх на практиці, що означає потребу вести пошук ефективних форм і методів навчання, удосконалення навчальних планів, програм, розробку навчально-методичних посібників.

Навчальна діяльність характеризується суб'єктивністю, активністю, предметністю, цілеспрямованістю, наявністю структури та змісту. Особливими ознаками самостійної навчальної діяльності є такі: зміни самого суб'єкта; залежність від рівня розвитку студента та опора на досягнутий рівень розвитку; засвоєння загальних способів дій та наукових понять; передумання загальних засобів дій вирішенню завдань.

Зміст освітньої компоненти «Методологія та методи педагогічних досліджень» розроблено на основі відповідних вимог щодо підготовки аспірантів до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки з урахуванням восьмого рівня національної рамки кваліфікацій. Навчальна дисципліна передбачає ознайомлення аспірантів з раціональним поєднанням теоретичних знань з умінням застосовувати їх на практиці, що означає потребу вести пошук раціональних педагогічно доцільних форм і методів наукового пошуку.

Організована навчальна діяльність характеризується суб'єктністю, активністю, предметністю, цілеспрямованістю, наявністю структури та змісту. Особливими ознаками самостійної діяльності є такі: зміни (розвиток) самого суб'єкта; залежність від рівня розвитку особистості опора на досягнутий рівень професіоналізму; засвоєння загальних способів дій та наукових понять; передумання загальних засобів дій вирішенню завдань.

**Мета курсу:** Метою вивчення дисципліни «Методологія та методи наукових досліджень» є надання необхідного обсягу фундаментальних і практичних знань у галузі методології і організації наукових досліджень та підготовка до самостійного вирішення задач в процесі наукової діяльності; забезпечити загальну теоретичну й практичну підготовку здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти з питань технології підготовки, проведення самостійного педагогічного дослідження, що слугуватиме основою дисертаційного дослідження.

Головними завданнями дисципліни є: створення умов для засвоєння здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти є оволодіння методологією, теоретичними і практичними методами наукової роботи, розробка етапів та форм процесу організації та проведення наукового дослідження, оформлення результатів та їх впровадження.

### **Завдання курсу:**

Завдання курсу:

- опанування концептуальними, методологічними, методичними знаннями педагогічного наукового дослідження;
- формувати у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня здатності логічно будувати структуру наукового педагогічного дослідження, застосовувати відповідні методи його реалізації, здійснювати кількісно-якісне інтерпретування здобутих результатів;
- формувати вміння прогнозувати наукову діяльність, моделювати освітні явища і процеси, аналізувати тенденції їх розвитку;
- формувати творче, критичне, професійно-педагогічне мислення і діяльність, обирати відповідні засоби щодо створення педагогічного досвіду;
- формувати вміння аналізувати міждисциплінарні явища й процеси, об'єктивно оцінювати сучасні наукові судження, генерувати оригінальні теоретичні конструкції, гіпотези;
- формувати вміння обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, використовувати інформаційні та комунікаційні технології у дослідницькій діяльності.

*З метою кращого засвоєння аспірантами дисципліни, формування відповідних професійних компетентностей в програмі курсу передбачається використання різних освітніх технологій: читання лекцій з елементами дискусії, лекцій-презентацій, проведення*

*семінарських занять з елементами мозкових штурмів, проведення міні-конференцій, організація дискусій, підготовка наукової промови, коментування наукових статей, підготовка та захист проектів тощо.*

## **Компетентності та програмні результати навчання.**

### **Компетентності**

ЗК 3 Здатність до виявлення і постановки наукових проблем та проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

ЗК 4 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 6 Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

ФК 01. Здатність до наукового пошуку, самостійного відбору та обробки інформації й емпіричних даних у сфері освіти та педагогіки.

ФК 03. Здатність до застосування категорійно-понятійного апарату, новітніх теорій, концепцій, технологій та методів, необхідних для розв'язання комплексних проблем у сфері освіти та педагогіки.

ФК 04. Здатність виокремлювати актуальні освітньо-педагогічні проблеми та визначати їх структуру, взаємозв'язки чинників, проявів і наслідків як об'єкта наукового дослідження.

ФК 07. Здатність дотримуватися етики наукового дослідження та деонтологічних принципів науково-педагогічної діяльності.

ФК 08. Здатність розробляти та застосовувати інструментарій, проводити теоретичне та емпіричне дослідження, аналізувати, узагальнювати та презентувати його результати, обґрунтовувати висновки.

ФК 12. Здатність до філософської та наукової аргументації, володіння системним науковим світоглядом, соціальними навичками, необхідними для професійної діяльності, організації наукового дослідження та представлення його результатів.

ПРН 01. Критично оцінювати результати наукових досліджень, наукові джерела, нові та складні ідеї, знання про освітню практику, формулювати висновки та рекомендації щодо їх застосування у науково-пошуковій роботі і обґрунтованого впровадження у практику.

ПРН 03. Набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів наукового дослідження державною та/або іноземною мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності.

ПРН 05. Використовувати сучасні теорії, методології і методи педагогічної та інших наук стосовно до завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі освіти, виявляти і аналізувати наукові проблеми та проводити власне наукове дослідження, результати котрого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

ПРН 06. Генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність) для планування та здійснення наукових комплексних досліджень з метою виявлення й аналізу освітньо-педагогічних проблем і пошуку шляхів їх розв'язання на науково-методологічному рівні.

ПРН 08. Застосовувати категорійно-понятійний апарат, новітні теорії, концепції, технології та методи, необхідні для розв'язання комплексних проблем у сфері освіти та педагогіки.

ПРН 09. Використовувати загальнонаукові та педагогічні методи досліджень, які спрямовані на пізнання досліджуваних освітніх явищ і процесів.

ПРН 14. Вміти планувати та формувати методику проведення власного наукового дослідження для отримання якісно нових знань, компетентно вирішувати професійні питання усіх етапів і складових процесу наукового дослідження.

ПРН. 17. Має навички застосування сучасних інформаційних технології для обробки, аналізу результатів наукового пошуку та його презентації та апробації.

ПРН 18. Демонструвати здатність до саморозвитку і самоорганізації всіх видів та форм науково-дослідницької роботи, об'єктивної самоперевірки результатів, самостійності, завершеності та відповідності оформлених матеріалів дослідження законодавством України у сфері інтелектуальної власності.

### 1. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Кількість годин	16	14	60

### 2. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
2021-2022	I	011 Освітні, педагогічні науки	I	ОК(Нормативний)

### 3. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Аудиторії для змішаного навчання (лекції, семінари)

Мультимедійні презентації лекцій.

### Політика курсу

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 1.3.2.6. порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті. Конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем, необхідно бути взаємно толерантними, поважати думку іншого. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки і списування під час семінарських занять, контрольних робіт, на заліку.

Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами.

Відвідування лекцій, практичних занять, а також відсутність на них, не оцінюється. Однак, здобувачам вищої освіти рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються вміння, необхідні для виконання практичних завдань та успішного опису результатів дисертаційного дослідження.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із керівником курсу.

### 4. Схема курсу

Тиждень, дата, години	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчального заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 10)	Завдання	Максимальна кількість балів
<b>Модуль 1. Методологічні основи наукового дослідження</b>					
Тиждень А  8 академічних годин	Тема 1:Методологія науково-педагогічного дослідження План 1.Теоретичні та методологічні принципи науки. 2.Організація наукової діяльності в Україні. 3.Загальна характеристика процесів наукового дослідження. 4.Понятійний апарат наукового дослідження.	лекція	11,12,13,16,17,18,21,26,28	опрацювання змісту лекції, рекомендованих джерел	
	Тема 2: Методологічні підходи до педагогічного дослідження	лекція	4,11,16,17,18,29	опрацювання змісту лекції,	

	<p align="center"><b>План</b></p> <p>1.Характеристики методологічних підходів (системний, діяльнісний, акмеологічний, біографічний, феноменологічний, герменевтичний, синергетичний, парадигмальний, хронологічний, епохально-формаційний, інформаційний підходи).</p>			рекомендованих джерел	
	<p>Тема 3: Логіка педагогічного дослідження</p> <p align="center"><b>План</b></p> <p>1.Проектування педагогічної системи підготовки фахівців 2.Розробка педагогічної технології організації педагогічного дослідження 3.Моделювання в педагогічному дослідженні 4. Самовдосконалення педагога-науковця у контексті розвитку методології педагогічної науки та діяльності.</p>	лекція	5,6, 11,12,16,19,22,24,25	опрацювання змісту лекції, рекомендованих джерел	
	<p>Тема 4: Інформаційна база наукового дослідження</p> <p align="center"><b>План</b></p> <p>1.Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. Первинна та вторинна інформації. Надійне і ненадійне інформаційне джерело. 2.Джерела інформації та їх використання у науково-дослідницькій роботі. Особливості інформаційного пошуку при проведенні наукового дослідження. Техніка роботи зі спеціальною літературою. 3.Використання Інтернету для пошуку наукової інформації. Особливості використання баз даних Scopus та Web of Science. Основні наукометричні бази, індекс цитування авторів наукових статей в них та імпаکت-фактор журналів, що публікують наукові статті. 4.Технологія підбору наукових видань (категорій А, Б) для публікації результатів наукових досліджень.</p>	лекція	9,14. Робота з хрестоматійною збіркою	опрацювання змісту лекції, рекомендованих джерел	
Тиждень Б	Тема 1-2: Дослідження у педагогіці як	семінар	4,5,12,18,21,26,27,28	Тези виступу	10

<p>6 академічних годин</p>	<p>особлива форма пізнавальної діяльності Зміст</p> <p>Суть понять "наукове дослідження", "стихійно-емпіричне пізнання", "педагогічне дослідження". Форми відображення педагогічної дійсності (наукове пізнання, стихійно емпіричне пізнання, художньо-образне відображення). Особливості наукового пізнання.</p> <p>Завдання педагогічних досліджень. Види педагогічних досліджень (фундаментальні, прикладні, розробки) та їх завдання. Логіко-структурна модель педагогічного дослідження (за В. Загвязинським і С. Гончаренком). Варіанти схем послідовності основних етапів сучасних психолого-педагогічних досліджень – фундаментального, теоретико експериментального, експериментального. Основні поняття теми: наукове пізнання, стихійно-емпіричне пізнання, художньо-образне відображення, особливості наукового пізнання, фундаментальні дослідження, прикладні дослідження, методичні розробки (методичні рекомендації), монографії, дисертації.</p>				
	<p>Тема 3: Основні компоненти науково-педагогічних досліджень Зміст</p> <p>Протиріччя між запитом практики і обмеженими можливостями педагогічної теорії. Шляхи визначення педагогічної проблеми: аналіз історії розвитку проблеми, історіографія проблеми, глибоке вивчення сучасного стану освітньої сфери, аналіз широкої бази наукових джерел, встановлення меж вірогідного матеріалу. Вимоги до формулювання теми дослідження (загальнопедагогічні і конкретно-наукові, стильові). Актуальність як критерій важливості теми для збагачення наукового знання, розв'язання насущних проблем педагогічної практики. Обґрунтування актуальності дослідження. Визначення і суть об'єкта і предмета дослідження як</p>	Круглий стіл	1,6,12,15,16,18,23,24,30	тези виступу	10



	теоретичного ядра дослідження, їх співвідносність. Поняття про мету і завдання дослідження. Формулювання завдань дослідження як конкретизація мети і визначення логіки його здійснення. Типи завдань: історико-діагностичні, теоретико-моделювальні, практико-перетворювальні.				
	<p><b>Тема 4: Методологічні компоненти науково-педагогічних студій: гіпотеза, концепція, мета і завдання дослідження, новизна, теоретичне і практичне значення дослідження</b></p> <p><b>Зміст</b></p> <p>Визначення поняття "гіпотеза дослідження", зв'язок гіпотези з проблемою, об'єктом і предметом теоретико-методологічного і прикладного дослідження. Прості і складні гіпотези. Теоретичні і емпіричні гіпотези. Структура гіпотези (твердження, передбачення, наукове обґрунтування). Вимоги до конструювання гіпотези. Поняття про концепцію дослідження. Поняття про новизну дослідження, новизна теоретичних (закономірності, принципи, концепція, гіпотеза) і практичних (правила, рекомендації, методи, засоби, вимоги) результатів дослідження.</p>	семінар	11,12,16,19,26,27,31	письмова робота	10
<b>Модуль 2 Методи педагогічного дослідження</b>					
Тиждень А 8 академічних годин	<p><b>Тема 5: Теоретичні методи педагогічного дослідження</b></p> <p><b>План</b></p> <p>1.Метод науково-педагогічного дослідження. 2.Основні поняття: «наукове дослідження», «об'єкти дослідження», «педагогічне дослідження», «методи дослідження». 3.Теоретичні методи педагогічного дослідження: вивчення наукової літератури, метод вивчення нормативних та інструктивно-методичних документів по досліджуваній проблемі, аналіз</p>	лекція	1,6,13,15,19,26,28,30	опрацювання змісту лекції, рекомендованих джерел	

	шкільної (вузівської), вчительської та учнівської документації, складання бібліографії (анотування, реферування, конспектування, цитування); історико-генетичний метод, моделювання, розумові процедури логічного мислення (аналіз, синтез, класифікація, типологізація, абстрагування, порівняння, узагальнення)				
	<p>Тема 6: Емпіричні методи педагогічного дослідження</p> <p>План</p> <p>1. Група методів спрямована на пізнання дійсності.  2. Педагогічне спостереження, опитування (бесіда, інтерв'ю, анкетування), аналіз змісту педагогічної документації і результатів діяльності, рейтинг, тестування, експертна оцінка, педагогічний експеримент. 3. Мрніторинг у дослідженні.</p>	лекція	Робота з хрестоматійною збіркою	опрацювання змісту лекції, рекомендованих джерел	
	<p>Тема 7: Результати дослідження та їх презентація</p> <p>План</p> <p>1. Мультимедійна презентація PowerPoint як форма подання інформації за допомогою технічних засобів. Складання сценарію презентації. Підбір комп'ютерної графіки, відеоряд, колірне і звукове оформлення. Набір слайдів і спец ефектів (слайд-шоу). Текстовий зміст презентації. Розміщення таблиць і рисунків на слайдах. Нотатки для доповідача. Підготовка супроводжувального (роздаткового) матеріалу для аудиторії.  2. Значення та види впроваджень: використання результатів наукових досліджень у практичній(виробничій) діяльності (у тому числі інноваційні технології) підприємств, установ і організацій; у навчальному процесі при проведенні практичних і семінарських занять, тренінгів, виробничої практики, ділових ігор.  3. Етапи впровадження наукових досліджень. Апробація та характеристика наукових результатів. Напрями впровадження результатів науково-дослідницької роботи.</p>	лекція	3,4,9,14,19,25,28	опрацювання змісту лекції, рекомендованих джерел	

	4.Наукова продукція в процесі впровадження результатів досліджень, її види та форми. Наукові ідеї і етапи їх практичної реалізації. Комерціалізація інтелектуального потенціалу та результатів інтелектуальної діяльності.				
	<p>Тема 8: Особистість науковця у проведенні педагогічного дослідження</p> <p>План</p> <p>1.Роль особистості науковця у проведенні дослідження.</p> <p>2.Особистісні та професійні риси наукового працівника</p> <p>3.Мовно-комунікативна компетенція науковця</p> <p>4.Основні жанри наукових досліджень</p>	лекція	2,4,7,9,10,18,20,23,32,33	опрацювання змісту лекції, рекомендованих джерел	
Тиждень Б 8 академічних годин	<p>Тема 5: Методологічні компоненти науково-педагогічних студій: гіпотеза, концепція, мета і завдання дослідження, новизна, теоретичне і практичне значення дослідження</p> <p>Зміст</p> <p>Теоретичне значення наукової роботи як визначення критерію впливу результатів дослідження на вже існуюче науково-педагогічне знання. Поняття про практичне значення дослідження. (обґрунтування шляхів, способів використання результатів дослідження у практиці, представлення вже впроваджених матеріалів із висвітленням їх ефективності, зазначення того, де ще можливо і доцільно використати одержані результати). Систематизація результатів дослідження, їх тлумачення: встановлення об'єктивного значення одержаних результатів для освітньої теорії і практики, визначення ступеня новизни і можливої ефективності застосування результатів (матеріалів) дослідження. Поняття про апробацію результатів дослідження. Форми апробації. Оформлення результатів наукового дослідження</p>	семінар	Робота з хрестоматійною збіркою	Створення міні-поекту	5

	<p>Тема 6: Емпіричні методи педагогічних досліджень: вивчення психолого-педагогічних джерел, спостереження, бесіда, методи опитування</p> <p><b>Зміст</b></p> <p>Загальна характеристика емпіричних методів педагогічного дослідження. Метод вивчення психолого-педагогічної наукової і методичної літератури, архівних матеріалів. Прийоми роботи з книгою. Бібліографічний пошук і опис. Обробка одержаної інформації і види її представлення (стислий загальний опис – анотування, конспектування, окремі виписки і цитати, таблиці, графіки). Спостереження як метод збирання інформації. Його основні характеристики. Види спостережень. Бесіда як метод одержання інформації в логічній формі. Формалізовані (зі стандартизовано поставленими питаннями і з реєстрацією відповідей) і неформалізовані бесіди. Методика проведення і техніка фіксації результатів. Методи опитування. Поняття про метод експерименту, його роль в педагогічному дослідженні, його синтезуючий характер. Види експериментів: природний і лабораторний. Типи експериментів: констатувальний, формувальний, контрольний, порівняльний. Поняття про класичний і багатofакторний експеримент. Завдання психолого-педагогічного експерименту. Умови ефективності проведення експерименту.</p>	семінар	Робота з хрестоматійною збіркою	Розробка професійної характеристики майбутнього педагога	10
	<p>Тема 7: Результати дослідження, їх інтерпретація, презентація та впровадження</p> <p><b>Зміст</b></p> <p>Цінності академічної доброчесності у науковій діяльності. Система організації наукового дослідження. Інтерпретація результатів наукового дослідження. Апробація дослідницьких доробок. Написання статті, тез. Презентація результатів</p>	робота в парах	3,4,9,14,19,25,28	Розробка міні проєктів	10

	дослідження. Організація формувального експерименту та методика обробки даних педагогічного дослідження.				
	<p>Тема 8: Педагогічна майстерність і культура дослідника. Недоліки досліджень щодо їх методологічного забезпечення</p> <p>Зміст</p> <p>Професійно-значущі якості педагога-дослідника. Авторитет дослідника. Педагогічна майстерність дослідника. Творча індивідуальність і новаторство. Педагогічна інтуїція. Наукова добросовісність. Культура поведінки педагога-дослідника. Поширені помилки у побудові і способах викладу результатів дослідження. Відхід від предмета дослідження (необґрунтовані відступи і задовгі екскурси), логічна "розірваність" тексту, непропорційний розподіл матеріалу, науково-популярний або публіцистичний виклад, опис педагогічного процесу замість його аналізу, недоречності у використанні термінів і понять, захоплення цитуванням (водночас є роботи, в яких не можна зрозуміти що належить автору, а де матеріали інших авторів).</p>	Робота в парах	2,4,7,9,10,18,20,23,32,33	Розробка професійної характеристики майбутнього викладача	5

## 9. Система оцінювання та вимоги

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевірятиметься за допомогою таких форм контролю:

- 1) взаємодія, вступ у комунікацію, толерантне ставлення до осіб, що мають інші соціокультурні чи гендерно-вікові особливості – диспути, доповіді, бесіди, командні проекти;
- 2) знання, розуміння та дотримання етичних принципів професійної діяльності майбутнього педагога – тестування, поточне опитування, моделювання практичних професійних ситуацій з метою їх вирішення, модульна контрольна робота, реферати, есе;
- 3) набуття знань щодо загальних і спеціальних компетентностей майбутніх фахівців;
- 4) оволодіння інноваційними (активними, інтерактивними) методами викладання;
- 5) знання та вміння обирати й використовувати адекватні (оптимальні варіанти) інноваційні методи підготовки майбутніх педагогів;

- б) пояснення та демонстрація міждисциплінарного підходу у викладанні спецдисциплін соціокомунікаційного циклу в презентаційній або case-study формі;  
 8) демонстрація медійної презентації;  
 9) розробка системи діагностики успішності студентів

### Шкала оцінювання

За шкалою ECST	Рівень навчальних досягнень студента	Оцінка	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
A	високий	відмінно	90-100	Студент має ґрунтовні теоретичні знання, вміє аргументовано доводити теореми та властивості. Практичні вправи виконує правильно, розв'язує задачі підвищеної складності
B	високий	добре	82-89	Студент має теоретичні знання, вміє аргументовано доводити теореми та властивості. Практичні вправи виконує правильно, задачі підвищеної складності розв'язує з помилками або за допомогою викладача
C	достатній	добре	74-81	Студент знає означення, теореми та властивості. Практичні вправи достатнього рівня виконує правильно
D	середній	задовільно	64-73	Студент знає теоретичний матеріал на задовільному рівні: тільки формулювання означень, теорем, властивостей без доведення. Практичні вправи виконує правильно або з технічними помилками
E	початковий	задовільно	60-63	Студент знає теоретичний матеріал фрагментально: формулює означення, теореми, властивості без доведення і з огріхами. Практичні вправи виконує за допомогою викладача або на репродуктивному рівні під контролем
X	низький	незадовільно	1-59	Студент не знає основний теоретичний матеріал, не розв'язує практичні вправи

**Для іспиту:** Схарактеризувати визначення проблеми педагогічного дослідження, вибір теми дослідження, основні методологічні принципи педагогічного дослідження, етапи організації педагогічних досліджень, забезпечення достовірності і обґрунтованості наукових результатів дисертаційних досліджень. Схарактеризувати класифікацію педагогічних досліджень, науковий апарат дослідження. Схарактеризувати класифікацію методів наукового дослідження. Схарактеризувати особливості оформлення результатів педагогічних досліджень, етапи підготовки наукової статті. Схарактеризувати цінності академічної доброчесності у науковій діяльності. Схарактеризувати порушення академічної доброчесності та їх наслідки. Схарактеризувати інтелектуальне лідерство викладача. Схарактеризувати способи самоорганізації наукової діяльності

Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		екзамен
Теми 1- 4	30 балів	Теми 5-8	30 балів	40 балів

## Питання для самостійної роботи

1. Методологічні вимоги до результатів проведення педагогічного дослідження (10 годин)
2. Актуальність дослідження, наукова новизна, практичне значення дослідження (10 годин)
3. Класифікації методів наукового дослідження (10 годин)
4. Узагальнення емпіричного матеріалу дослідження (10 годин)
5. Оформлення та презентація результатів дослідження (10 годин)
6. Якості та здібності успішного науковця (10 годин)

## 10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

### Основна

1. Адаменко О. В. Вибірковий метод в історико-педагогічному дослідженні / О. В. Адаменко // Рідна школа. – 2009. – №5-6. – С. 8-11.
2. Вчитель інноваційного типу як результат якісної професійно-дидактичної підготовки у виші. // Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя початкового загальноосвітнього навчального закладу в умовах Нової української школи: Монографічна збірка / за ред. Л.А.Пермінової. – Херсон: «Айлант», 2018. – С.55-67 (158 с.)
3. Гончаренко С. У. Критерії оцінювання якості педагогічних досліджень / С. У. Гончаренко // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 1998. – №5. – С. 80-89.
4. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям. / С.У. Гончаренко. – Київ-Вінниця: ТОВ фірма „Планер», 2010. – 308с.  
Пілюшенко В. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення : Навчальний посібник/ Віталій Пілюшенко, Ірина Шкрабак, Едвін Славенко. – К. : Лібра, 2004. – 342 с.
5. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: [навч. посіб.] / [С.У. Гончаренко, П.М. Олійник, В.К. Федорченко та ін.], за ред. С.У. Гончаренко, П.М. Олійник. – К.: Вища школа, 2003. – 323 с.
6. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. /С. Е. Важинський, Т.І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С.Макаренка, 2016. – 260 с.
7. Метулинська Н. Професійний етос науковця в сучасній Україні [Текст] /Н. Метулинська // Український інформаційний простір : Науковий журнал / Київський нац. ун-т культури і мистецтв, Ін-т журналістики і міжнародних відносин. – К., 2013. –№ 1. – Ч. 2. – С. 146–150.
8. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: Навч. пос. – К. :Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
9. Пермінова Л.А. Дидактична підготовка майбутніх учителів початкової школи засобами ІКТ: навчально-методичний посібник. – Херсон: Айлант, 2017. – 137 с.
10. Пермінова Л.А. Розкриття творчого професійного потенціалу сучасного педагога. Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка. Випуск XLIII-XLIV.- Івано-Франківськ, 2012. – С.103-107.
11. Поворознюк А. І., Панченко В. І., Філатова Г. Е. Методологія та організація наукових досліджень [Електронний ресурс]. – Харків : НТУ “ХПІ”, 2016.
12. Рассоха І. М. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень. – Х. : ХНАМГ, 2011. – 76 с.
13. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика: навчальний посібник / С.О. Сисоєва, Т.Є. Кристопчук; Київський університет імені Бориса Грінченка. – Рівне: Овід, 2012. 352 с.

14. Скиба О. П. Стиль наукового мислення в інформаційну епоху /О. П. Скиба // Вісник Національного авіаційного університету.Філософія. Культурологія. – 2011. – № 2 (14). – С. 100–104.
15. Тимченко А. А., Задоя Є. С. Основні методи, принципи та етапи технології історико-педагогічного дослідження <http://xn—e1aajfpcds8ay4h.com.ua/pages/view/557>
16. Хриков Є.М. Методологія педагогічного дослідження: монографія: Монографія /Є.М.Хриков. – Х.: 2018. – 294 с.
17. Цехмістрова, Г.С. Основи наукових досліджень [Текст]: навч. посіб. / Г.С. Цехмістрова. – К.: Вид. дім «Слово», 2003. – 240 с.
18. Чмиленко, Ф.О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» [Текст] / Ф.О. Чмиленко, Л.П. Жук. – Д.: РВВ ДНУ, 2014. – 48 с.
19. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково дослідницької діяльності: Підручник. – К., 2003.
20. Юрченко З. В. Науковий потенціал особистості: психологічні чинники актуалізації / З. В. Юрченко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер. «Педагогічні науки». – 2014. – Вип. 115. – С. 276–279.

## Додаткова

21. Вербець В. В. Методологія та методика соціологічного дослідження : Навчально-методичний посібник. – Друге вид. доп. і перероб. / В. В. Вербець. –Рівне: РДГУ : Інститут соціальних досліджень, 2008. – 231 с.
22. Вимоги до оформлення дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюлетень ВАК України. – 2011. – № 9-10. – С. 2- 10.
23. Демяненко Н. М. Персоналії в історії становлення педагогічної підготовки Київського класичного університету / Н. М. Демяненко // Рідна школа. – 2003. – № 7. – С. 53 – 55.  
Дічек Н. Біографічний метод як інструмент дослідження вітчизняної історії педагогіки / Н. Дічек //Шлях освіти. – 2001. – №4. – С.15-19.
24. Довідник здобувача наукового ступеня : Зб. нормат. док. та інформ. матеріалів з питань атестації наук. кадрів вищої кваліфікації / упоряд. Ю. І. Цеков; Передмова до 3-го, 2-го і з переднього сл. до 1-го вид. Р. В. Бойко. – 3-тє вид., випр. і допов. – К. : Ред. «Бюл. Вищої атестат. коміс. України» : Вид-во «Толока», 2004. – 69 с.
25. Експериментальне забезпечення наукових досліджень [Текст] : навч. посібник / О. Й. Любич, А. Ф. Будник ; СумДУ. -Суми : СумДУ, 2009. - 186 с.
26. Лаппо В. В. Основи педагогічних досліджень: Навчально-методичний посібник / В.В.Лаппо. – Івано-Франківськ: НАІР, 2016. – 284 с.
27. Методика та організація наукових досліджень із психології [Електронний ресурс] : навч. посібник / В. Й. Бочелюк, В. В. Бочелюк ; рец.: Т. І. Сущенко, В. Д. Потапова, Н. В. Чепелева. - Електрон. текстовые дан. - Київ : Центр учбової літератури, 2008. - 360 с.
28. Методологія, методика і методи організації науково-педагогічних досліджень // Методологія наукової діяльності : навч. посіб., вид. 3-тє, переробл. / Д.В. Чернілевський, М.І. Томчук, О.А. Дубасенюк, О.Є. Антонова, В.П. Захарченко, О.В. Вознюк, Н.З. Сіранчук / за ред. Д.В. Чернілевського, Вінниця : Нілан-ЛТД, 2012. – С. 216-241; ( 364 с.- 22,6 д.а.)
29. Методологічні засади педагогічного дослідження: монографія / авт.кол.: Є.М.Хриков, О.В.Адаменко, В.С.Курило та ін. ;за аг. ред.. В.С.Курило, Є.М.Хрикова ; Держ. закл., «Луган. Нац. ун-т імені Тараса Шевченка». –Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. - 248 с.
30. Ковальчук В. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник/ Володимир Ковальчук, Лев Моїсєєв; Під наук. ред. В. О. Дроздова; М-во науки і освіти України, Акад. пед. наук України, Південний наук. центр АПН України. – 3-є вид. перероб. і доп.. - Київ: ВД "Професіонал", 2005. - 238 с.
31. Крушельницька О. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник/ Ольга Крушельницька,. – К.: Кондор, 2003. - 189 с.
32. Резнік С.М. Результати наукової діяльності педагога вищої школи як показник викладацького лідерства // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. – 2020. –Випуск 73. – Том 2. – С. 52-56.
33. Пермінова Л.А. Засоби формування навичок самоменеджменту майбутнього педагога. Збірник наукових праць. Випуск LXV. – Херсон: ХДУ, 2014. – с.413-418



## Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського [www.nbu.gov.ua](http://www.nbu.gov.ua)

Співробітництво - Портал сучасних педагогічних ресурсів <http://www.intellect-invest.org.ua/collaboration/>

Офіційний портал Верховної Ради України: [www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)

Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України: <http://mon.gov.ua/>

Офіційний сайт Державної служби статистики України: [www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua)

Бібліотеки в Україні: [http:// www.Libraryuniv.kiev.ua/ukr/res/resour.phphttp://uastudent.com/category/psuhologiya/pedagogika/pedagogika-vyshhoi-shkoly/3](http://www.Libraryuniv.kiev.ua/ukr/res/resour.phphttp://uastudent.com/category/psuhologiya/pedagogika/pedagogika-vyshhoi-shkoly/3)